

GOVA
onderwijs

Werken aan meer kwaliteit in onderwijs ...

Donderdag 20 maart 2014

Vlaams Parlement – Commissie Onderwijs

Peter Van Hove

1. Onze school

- Basisschool Atheneum Denderleeuw (GO!-onderwijs)
- Hoofdschool en wijksschool
- 493 leerlingen
- 47 % kinderen waarvan minstens een van de ouders geen Nederlands spreekt
- Bewuste keuze voor graadsklassen in tweede en derde graad
- Invoering GOVA-onderwijs in september 2012 → eerste school

2. Waarom?

- Verwachtingen t.o.v. leerkrachten stijgen → curriculum leerlingen L56 is heel complex
- Bepaalde subdomeinen van W.O. en Nederlands kwamen onvoldoende aan bod.
- “Leerkrachten in het lager onderwijs zijn maar specialisten t.e.m. de leerstof van het zesde leerjaar.”
- Niveau vooropleiding van studenten onderwijzer daalt.
- “Professionalisering maakt het beroep van leerkracht op termijn aantrekkelijker en genereert meer onderwijskwaliteit.”

3. Wat is GOVA-onderwijs?

→ gedifferentieerd en geïntegreerd leerplanonderwijs met vak-ancers

1. Klaswerking (heel beperkt)
2. Taak vak-ankers (meer dan vakleerkrachten)
3. Resultaten

3.1. Klaswerking

- Vakleerkrachten voor wiskunde, taal en W.O. in derde graad (vijfde en zesde leerjaar)
- Graadsklassen in tweede en derde graad
- Vakleerkrachten geven naast hun vak ook Frans en muzische vorming.
- Leerklas → 4 verplichte lessen tijdens de schooluren en 4,5 lessen niet verplicht na de schooluren → zelfstandig werk en leren leren
- Wekelijks overleg → integratie !

3.2. Taak vak-ankers

- **Lessen geven in drie graadsklassen (vijfde en zesde leerjaar)**
- Bewaken leerplan en eindtermen (coördinatie) → alle leerjaren
- Deskundigheidsbevordering collega's (+ eigen!) m.b.t. eigen vak
- Ankerfiguur (specialist) voor alle leerkrachten en directie
- Maandelijks overleg met directie

3.3. Resultaten?

- Beginsituatieanalyse werd uitgevoerd in juni 2012.
- Pas begonnen met GOVA in september 2012
- Verbetering van schoolse prestaties en welbevinden bij de leerlingen
- Grote tevredenheid bij de ouders
- Kinderen willen liever 3 leerkrachten dan 1 (51 van de 55 leerlingen)
- Onderwijs is een gezamenlijk project geworden → geen 'keizers in eigen klas' → komt onderwijskwaliteit ten goede
- Gedeeld leiderschap → vak-ankers bewaken interne schoolkwaliteit

4. GOVA-aanpak W.O.

1. Probleem
2. Aanpak
3. Oplossing
4. Voorbeelden van geïntegreerde aanpak

4.1. Probleem

- Vaststelling : domein M&M kreeg niet voldoende aandacht, domein TIJD dekte LPD niet!
- Terug naar basis = leerplan → vertrekpunt voor alle leerkrachten → geen slaven van de uitgevers (werkboeken en handleidingen)
- De 5 domeinen van W.O. (Mens en Maatschappij, Natuur, Techniek, Tijd en Ruimte) verdienen gelijkwaardige aandacht → LKR bouwt geïntegreerd W.O.-thema op vanuit deze 5 subdomeinen.

DE DOMEINEN VAN WO EN HUN RUBRIEKEN

1 Mens en maatschappij

- 1.1 Ik en de anderen
- 1.2 Ik en de groep
- 1.3 Ik en de samenleving
- 1.4 Ik als consument
- 1.5 Ik en de media

2 Natuur

- 2.1 Algemene vaardigheden en attitudes
- 2.2 Planten
- 2.3 Dieren
- 2.4 Ecosystemen
- 2.5 Het menselijk lichaam
- 2.6 Niet-levende natuur
- 2.7 Gezondheidseducatie
- 2.8 Milieueducatie

3 Techniek

- 3.1 Algemene vaardigheden en attitudes
- 3.2 Techniek begrijpen
- 3.3 Techniek hanteren - Technische systemen maken
- 3.4 Techniek hanteren - Technische systemen gebruiken
- 3.5 Techniek duiden

4 Tijd

- 4.1 Dagelijkse tijd - Begrippen van tijdsaanduiding en tijdsindeling
- 4.2 Dagelijkse tijd - Ordenen van de tijd
- 4.3 Dagelijkse tijd - Plannen in de tijd
- 4.4 Dagelijkse tijd - De tijd meten – de klok lezen
- 4.5 Historische tijd

5 Ruimte

- 5.1 Ruimtebeleving, ruimtelijke oriëntatie en kaartvaardigheid - Lichaamsoriëntatie
- 5.2 Ruimtebeleving, ruimtelijke oriëntatie en kaartvaardigheid - Ruimtebegrippen gebruiken
- 5.3 Ruimtebeleving, ruimtelijke oriëntatie en kaartvaardigheid - Oriëntatie in de werkelijke ruimte
- 5.4 Ruimtebeleving, ruimtelijke oriëntatie en kaartvaardigheid - Oriëntatie in de voorgestelde ruimte 3D
- 5.5 Ruimtebeleving, ruimtelijke oriëntatie en kaartvaardigheid - Oriëntatie in de voorgestelde ruimte 2D
- 5.6 Ruimtebeleving, ruimtelijke oriëntatie en kaartvaardigheid - Andere kaartvaardigheden en kaartkennis
- 5.7 Topografische kennis
- 5.8 Landschappen - Ruimtelijke ordening
- 5.9 Verkeer en mobiliteit

Voorbeeld 1 : Thema 5 : Over mijn lijf !

- **Domein Natuur** : LPD 3.2.7.3 : Verwoorden dat voedingsgewoontes gezond of ongezond kunnen zijn (bv. niet eenzijdig, met mate, regelmaat). / ET 1.17 : gezonde en ongezonde levensgewoonten in verband brengen met wat ze weten over het functioneren van het eigen lichaam.
- **Domein Mens en Maatschappij** : LPD 3.1.3.31 : Op een positieve manier omgaan met verschillen in leefgewoontes en cultuur. / ET 4.8 : illustreren dat verschillende sociale en culturele groepen verschillende waarden en normen bezitten.
- **Domein Ruimte** : LPD 3.5.6.17 : Een atlas raadplegen en in functie van de vraag de juiste kaart kiezen en interpreteren (In welk werelddeel ligt Marokko?). / ET 6.11 : een atlas raadplegen en enkele soorten kaarten hanteren gebruik makend van legende, windrichting en schaal.

Voorbeeld 1 : Thema 5 : Over mijn lijf !

- **LOET** : Daarbovenop werken de leerlingen aan **Sociale Vaardigheden** via groepswork en duiden ze in hun teksten sleutelwoorden aan waardoor ze bezig zijn met **Leren Leren**.

Voorbeeld 2 : Lessen n.a.v. de zeeklassen

- **Domein Natuur** : LPD 3.2.8.8 : Enkele voor- en nadelen opsommen van de in ons land gebruikte energiebronnen. / ET 1.24 : met concrete voorbeelden uit hun omgeving illustreren hoe mensen op positieve, maar ook op negatieve wijze omgaan met het milieu.
- **Domein Tijd** : LPD 3.4.4.15 : Uurtabellen (...) en tijdsaanduidingen (...) correct interpreteren. / ET 5.4. : tijdsaanduidingen correct interpreteren. / ET 7. op niveau van de leerlingen verschillende informatiebronnen raadplegen.
- **Domein Ruimte** : LPD 3.5.7.16 : aangeven dat België in Europa ligt. / ET 6.2 : de landen van de Europese Unie opzoeken en aanwijzen.

Voorbeeld 2 : Lessen n.a.v. de zeeklassen

- **Domein Techniek** : LPD 3.3.5.2 : illustreren met eigen voorbeelden dat de samenleving de ontwikkeling van techniek al dan niet kan bevorderen (→ windmolens, olieboorplatform, ...). / ET 2.18 : illustreren dat technische systemen nuttig, gevaarlijk en/ of schadelijk kunnen zijn voor henzelf, anderen of natuur en milieu.
- **Domein Mens en Maatschappij** : LPD 3.1.3.10 : zich bereid tonen om actieve en passieve vormen van vrijetijdsbesteding te onderzoeken en te evalueren. / ET 4.6 : zich bereid tonen om actieve en passieve vormen van vrijetijdsbesteding te onderzoeken en te evalueren.

4.2. Aanpak

- In de hoofden van de leerkrachten is het leerplan W.O. gesplitst in de **5 subdomeinen**.
- LPD en ET worden op deze manier heel **zichtbaar** voor de leerkrachten.
- Voor de leerlingen → geïntegreerde aanpak!
- Na elk thema worden de verschillende items ondergebracht in een subdomein.

4.3. Oplossing

- Opvallend bij deze aanpak → gemakkelijker en duidelijker om linken te leggen (voor leerkrachten en leerlingen)
- Interesse en talenten van de leerlingen worden zichtbaar → mogelijkheden tot differentiatie → grotere leerwinst voor de leerlingen
- Een splitsing van het leergebied W.O. heeft geleid tot een betere onderwijskwaliteit.
- Leerkrachten kunnen worden ingezet rekening houdend met hun interesses en sterktes → juiste man of vrouw op juiste plaats!

GOVA-onderwijs

- Grondige kennis van (alle onderdelen) het leerplan = de voorwaarde voor een kwalitatief onderwijs.
- Vak-ankers coördineren sterke verticale samenhang en bewaking van LPD en ET.
- Vak-ankers specialiseren en valideren hun expertise binnen het schoolteam.
- Leerkrachten geven meer zorg (sterke en zwakke lln., interesses, talenten, ...) → binnenklasdifferentiatie is veel sterker
- Geen 'keizers' → onderwijs = gezamenlijke verantwoordelijkheid.
- Gedeeld leiderschap → kwaliteitsbewaking op schoolniveau in handen van directie en vak-ankers.

5. Vragen?

- ...

6. Coördinaten

- Basisschool Atheneum Denderleeuw, De Nayerstraat 11a – 9470 Denderleeuw
- Directie : Peter Van Hove (peter.vanhove@g-o.be - 0486-830.222)
- T : 053-64.78.71
- E : bs.denderleeuw@g-o.be
- W : www.bsgodenderleeuw.be
- Leerplan W.O. van het GO! : http://www.g-o.be/sites/portaal_nieuw/Prikbordvoorleerkrachten/Basisonderwijs/leerplannen/Leerplannen%2020102011/Wereldoriëntatie.pdf